



10.4.2019

dnro
652/01.01/2019

Jakelussa mainitut

ELINTARVIKEVALVONTAA SUORITTAVIEN VIRKAELÄINLÄÄKÄREIDEN KELPOISUUSVAATIMUKSIA KOSKEVIEN EU-SÄÄNNÖSTEN KANSALLINEN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA TÄYDENTÄMINEN

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevista luonnoksista. Luonnokset liittyvät elintarviketuotannon virallista valvontaa koskevan, 14.12.2019 sovellettavaksi tulevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 sekä sen nojalla annettavan, virkaeläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimuksia koskevan komission delegoidun asetuksen täytäntöönpanoon ja täydentämiseen. Delegoitu asetus julkaistaan osana laajempaa asetuskokonaisuutta aikaisintaan toukokuussa 2019.

Luonnos hallituksen esitykseksi sisältää säännösehdotukset, joilla tehtäisiin mahdolliseksi eläinlääketieteen opiskelijoiden tilapäinen toimiminen teurastamoa valvovan virkaeläinlääkärin tehtävissä. Luonnos valtioneuvoston asetukseksi sisältää säännösehdotukset, joilla elintarviketuotantoa valvovien virkaeläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimukset saatettaisiin vastaamaan uutta EU-lainsäädäntöä. Lisäksi asetusluonnos sisältää eräät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 kumoamisesta johtuvat teknisluonteiset muutosehdotukset.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 24.5.2019 ensisijaisesti sähköpostilla osoitteen kirjaamo@mmm.fi tai kirjeitse osoitteeseen maa- ja metsätalousministeriö, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO. Sähköiset lausunnot tulee toimittaa pdf-, Word- tai rtf -tallennusmuodossa.

Tämä lausuntopyyntö on lähetetty vain sähköisenä

Lisätietoja antaa lainsäädäntöneuvos Johanna Wallius, p. 02951 62244, sähköposti: johanna.wallius@mmm.fi

Osastopaällikkö


Minna-Mari Kaila

Lainsäädäntöneuvos


Johanna Wallius

LIITTEET:

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinlääkarinammatin harjoittamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi elintarviketarkastuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä muistio

Ministeriön lausuntopyynnot liitteineen löytyvät MMM:n internet-sivustolta <http://mmm.fi/lausunnolla>

JAKELU

Oikeusministeriö
Valtiovarainministeriö
Ruokavirasto
aluehallintovirastot
Suomen Eläinlääkäriliitto ry
Elintarviketeollisuusliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Svenska lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf
Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry
Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry
Maitohygienialiitto ry
Paliskuntain yhdistys
Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta

Allekirjoitettu lausuntopyyntö on maa- ja metsätalousministeriön arkistossa.

LUONNOS 10.4.2019

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi, jotta eläinlääketieteen opiskelija voisi säädetyt opinnot suoritettuaan harjoittaa eläinlääkäriammattia teurastamoa valvovan virkaeläinlääkäriin sijaisena. Ehdotetuilla säännöksillä otettaisiin käyttöön lihan tarkastusta ja siihen liittyvää valvontaa koskevien uusien EU-säännösten mahdollistama virkaeläinlääkäriin pätevyysvaatimuksia koskeva poikkeus. Opiskelijan työskentely voisi tapahtua vain sellaisessa teurastamossa, jossa on samaan aikaan jatkuvasti läsnä pätevyysvaatimukset täyttävä virkaeläinlääkäri. Esityksen tavoitteena on helpottaa virkaeläinlääkärien sijaisten saatavuutta sekä sitä kautta turvata lihan tarkastustoiminnan jatkuvuutta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 14 päivänä joulukuuta 2019.

PERUSTELUT

1. EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Aiemmin eläinperäisten elintarvikkeiden virallisesta valvonnasta sekä lihintarkastusta suorittavien henkilöiden pätevyysvaatimuksista säädettiin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 854/2004. Asetus on kuitenkin korvattu uudella virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/625 (*valvonta-asetus*). Asetuksella yhtenäistetään maatalous- ja elintarvikeketjun valvontaa ja yksinkertaistetaan sitä koskevaa lainsäädäntökehystä. Asetusta aletaan soveltaa 14 päivästä joulukuuta 2019.

Valvonta-asetuksen 3 artiklan 32 kohdan mukaan virkaeläinlääkärillä tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen joko henkilöstön jäseneksi tai muutoin nimittämää eläinlääkäriä, jolla on asianmukainen pätevyys virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien suorittamiseksi. Asetuksen 18 artiklassa ja sen nojalla annetuissa delegoiduissa säännöksissä säädetään virkaeläinlääkärin tehtävistä ja pätevyysvaatimuksista ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden tuotannon valvonnan osalta. Lihantuotantoon liittyvät valvontatehtävät kuten *ante mortem*- ja *post mortem*-tarkastukset sekä lihan tuotannon hygienian, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin valvonta säädetään lähtökohtaisesti virkaeläinlääkärin tehtäviksi, mutta tietyin edellytyksin viralliset avustajat ja laitoksen henkilökuntaan kuuluvat henkilöt voivat suorittaa joitakin valvontaan liittyviä tehtäviä virkaeläinlääkärin valvonnassa tai vastuulla.

Valvonta-asetuksen nojalla on annettu lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamisesta sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti annettu komission delegoitu asetukset (EU) .../... [Bryssel 8.2.2019; C(2019) 10 final, vielä julkaisematon]. Sen 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan valvonta-asetuksen 18 artiklassa tarkoitettuja virallisen valvonnan tehtäviä muun muassa teurastamossa suorittavan virkaeläinlääkärin tulee täyttää delegoidun asetuksen liitteessä II olevassa I luvussa säädetyt vähimmäisvaatimukset. Delegoidun asetuksen 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin poikkeuksena tästä pääsäännöstä säätää kansallisilla säännöksillä eläinlääketieteen opiskelijoiden toimimisesta tilapäisesti ja virkaeläinlääkärin läsnä ollessa teurastamossa virkaeläinlääkärin tehtävissä, jos nämä ovat osoittaneet osaamisensa liitteessä II olevan I luvun 3 kohdassa mainituissa aineissa.

2. Nykytila ja sen arviointi

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000) säädetään siitä, kenellä on oikeus harjoittaa eläinlääkäriammattia Suomessa. Lain 7 §:n 1 momentin mukaan eläinlääketieteen opiskelijalla, joka on suorittanut Suomessa eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettävät opintosuoritukset eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnosta, on oikeus harjoittaa ammattia laillistetun eläinlääkärin sijaisena väliaikaisesti, enintään kolme vuotta. Oikeus saavutetaan yhteensä kuusivuotisen eläinlääketieteen koulutusohjelman mukaisten viiden ensimmäisen vuoden opintojen jälkeen. Erityisesti perustellusta syystä Ruokavirasto voi pykälän 2 momentin mukaan myöntää vastaavan oikeuden myös toisessa EU:n jäsenvaltiossa eläinlääkäriksi opiskelevalle henkilölle. Yliopistolla on lain 44 §:n mukaan velvollisuus viipymättä ilmoittaa Ruokavirastolle 7 §:n 1 momentissa säädetyt oikeuden saavuttaneista henkilöistä, ja Ruokavirastolla on lain 32 §:n mukaan velvollisuus kirjata 7 §:n nojalla eläinlääkäriammattia harjoittamaan oikeutettuja opiskelijoita koskevat tiedot eläinlääkärirekisteriin ja antaa henkilöille eläinlääkärin tunnusnumero.

Lain 43 §:n mukaan eläinlääkäriksi valtion, kunnan, yhteisön tai muuhun eläinlääkäriin virkaan tai toimeen saadaan nimittää, määrätä tai ottaa ainoastaan laillistettu eläinlääkäri. Virkaa tai tointa voi väliaikaisesti hoitaa myös 7 §:ssä tarkoitettu eläinlääketieteen opiskelija, jollei muualla laissa toisin säädetä. Opiskelijoiden toimimisen viransijaisina voivat siten estää muualla säädetty virkasuhteiden pätevyysvaatimukset.

Elintarvikelain (23/2006) 43 §:n mukaan Ruokavirasto tarkastaa lihan teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa ja aluehallintovirasto poroteurastamossa. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 15 §:n mukaan kunta voi hoitaa valtion tehtäväksi elintarvikelaissa tai sen nojalla säädetyn lihantarkastuksen ja siihen liittyvän valvonnan, jos kunta on tehnyt siitä Ruokaviraston kanssa sopimuksen.

Elintarvikelain 35 §:n mukaan elintarvikevalvonnan tehtäviä hoitavalla viranhaltijalla on oltava tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetty pätevyys. Pykälän mukaan tarkempia säännöksiä elintarvikevalvonnan tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista ja täydennyskoulutuksesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Teurastamoa valvovan virkaeläinlääkäriin kelpoisuusvaatimuksia koskevat, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 täytäntöönpanoon liittyvät säännökset sisältyvät elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (420/2011) 8 ja 8 a §:ään. Säännösten mukaan kyseisessä virassa tai määräaikaisessa virkasuhteessa voi toimia vain laillistettu eläinlääkäri.

Eläinlääketieteen opiskelijoilla oli aiemmin mahdollisuus toimia myös teurastamojen virkaeläinlääkäreiden sijaisina kolmen vuoden opintojen jälkeen, mutta tämä mahdollisuus päättyi noin kymmenen vuotta sitten unionin säännösten vuoksi. Unionin säännöksiin sisältyvä virkaeläinlääkäriin määritelmä edellytti, että tehtävät hoitaa eläinlääkäri, eikä määritelmään voitu komission kirjallisesti ilmoittaman tulkinnan mukaan lukea eläinlääketieteen opiskelijoita. Määritelmä ei ole tältä osin muuttunut, mutta valvonta-asetuksen nojalla annettuun delegoituun asetukseen (EU) .../... on otettu nimenomainen säännös, joka mahdollistaa opiskelijoiden määräaikaista virkaeläinlääkäriin sijaisena toimimista koskevat kansalliset poikkeukset.

Kokemukset eläinlääketieteen opiskelijoiden toiminnasta sijaisina ovat pääosin hyviä. Opiskelijat ovat motivoituneita, ja heillä on tuoreet tiedot lihantarkastukseen liittyvistä asioista. Aiemmin mahdollinen opiskelijoiden työskentely helpotti sijaispulaa, joka oli tavallista erityisesti loma-aikoina. Viime vuosina sijaistarvetta on pyritty vähentämään Ruokaviraston, aiemman Elintarviketurvallisuusviraston, vakituisen henkilökunnan työjärjestelyillä, mutta virastolla on silti ollut toistuvia vaikeuksia saada teurastamoihin tarvittava määrä eläinlääkäriin sijaisia. Ruokaviraston valvomissa teurastamoissa työskentelee samanaikaisesti yhdestä kuuteen virkaeläinlääkärää.

Sijaisten saantiin liittyvien ongelmien vähentämiseksi olisi tarkoituksenmukaista uudelleen mahdollistaa opiskelijoiden työskentely sijaisina. Monet eläinlääkärit ovat ammatillisesti suuntautuneet muihin kuin elintarvikevalvonnan tehtäviin. Lisäksi teurastamot sijaitsevat usein pienillä paikkakunnilla, eivätkä valmistuneet eläinlääkärit välttämättä halua muuttaa niille esimerkiksi kesälomasijaisuuden ajaksi. Sijaisten saantiin liittyvät vaikeudet ovat lisänneet virkaeläinlääkäreiden työn kuormittavuutta.

3. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa suorittava opiskelija saisi harjoittaa eläinlääkäriammattia tilapäisesti teurastamoa valvovan virkaeläinlääkäriin sijaisena. Koska säännöksillä otettaisiin käyttöön EU-säädöksen mahdollistama virkaeläinlääkäriin pätevyysvaatimuksia koskeva poikkeus, sääntelyyn tehtäisiin mainitun säädöksen edellyttämät rajaukset.

Virkaeläinlääkärin sijaisen tulisi ensiksikin täyttää delegoidun asetuksen (EU) .../... 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetut koulutusvaatimukset. Tämä merkitsisi käytännössä, että opiskelijan työskentely teurastamossa olisi mahdollista siinä vaiheessa, kun hän on suorittanut eläinlääketieteen koulutusohjelman mukaiset noin neljän ensimmäisen vuoden opinnot. Muissa eläinlääkärin tehtävissä, kuten eläinlääkäripraktiikassa sijaisena toimiminen on mahdollista opiskelijalle vasta koulutusohjelman mukaisten viiden vuoden opintojen jälkeen.

Opiskelijan työskentely olisi mahdollista vain, jos teurastamossa olisi samanaikaisesti jatkuvasti läsnä ainakin yksi pätevyysvaatimukset täyttävä laillistettu eläinlääkäri. Muutos ei siten koskisi pienimpien teurastamojen eikä myöskään poroteurastamojen valvontaa. Vaatimuksen täytyessä merkitystä ei olisi sillä, valvooko teurastamoa Ruokavirasto vai kunta sopimuksen perusteella.

3.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksen vaikutuksen valtion talouteen arvioidaan olevan neutraali. Ruokavirastolle tulisi vähäistä lisätyötä ehdotettujen väliaikaisten oikeuksien hallinnoinnista ja rekisteröinnistä ja muutosta koskevasta ohjeistuksesta. Lisätyön määrä on suurin muutoksen voimaantulovaiheessa ja riippuu osin tavasta, jolla oikeuksien rekisteröinti toteutetaan. Vuosittain oikeuden rekisteröiminen koskisi arviolta noin 15–20 opiskelijaa. Toisaalta muutos on omiaan poistamaan sitä ylimääräistä rekrytointityötä, jota sijaisten hankkimiseen liittyy. Viranomaistehtäviin liittyvät kustannukset katetaan hallinnonalan kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. Teurastamojen valvonnasta peritään valtiolle maksuja yrityksiltä.

Ehdotettu muutos vähentäisi virkaeläinlääkäreiden sijaisten saantiin liittyviä hankaluuksia ja pienentäisi näistä johtuvien lihantarkastustoiminnan häiriöiden riskiä. Muutos myös tekisi eläinlääketieteen opiskelijoille mahdolliseksi eläinlääkärin ammattitaitoa edellyttävien sijaisuuksien vastaanottamisen nykyistä aiemmin, mikä olisi myönteistä opiskelijoiden ammatillisen kehittymisen näkökulmasta.

4. Lausuntopalaute

5. Säännöskohtaiset perustelut

7 §. Eläinlääketieteen opiskelijan väliaikainen eläinlääkäriammattin harjoittaminen. Pykälää muutettaisiin lisäämällä siihen uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa suorittavan opiskelijan oikeudesta harjoittaa eläinlääkäriammattia tilapäisesti teurastamoa valvovan eläinlääkärin sijaisena. Virkaeläinlääkärin sijaisena toimiminen edellyttäisi, että opiskelija täyttäisi delegoidun asetuksen (EU) .../... 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetut koulutusvaatimukset. Opiskelija saisi toimia vain sellaisessa teurastamossa, jossa on samaan aikaan jatkuvasti läsnä laillistettu eläinlääkäri.

Opiskelijan mahdollisuus ottaa vastaan virkaeläinlääkärin sijaisuuksia alkaisi siitä, kun Ruokavirasto olisi todennut opiskelijan täyttävän koulutusvaatimukset eli todennut, että delegoidun säädöksen (EU) .../... liitteessä II olevan I luvun 3 kohdassa mainitut aihealueet on hyväksytysti tentitty. Koulutusvaatimusten täyttyminen tulisi varmistaa tapauskohtaisesti siinä yhteydessä, kun Ruokavirasto tai vaihtoehtoisesti kunta olisi ottamassa opiskelijan ensimmäistä kertaa teurastamoa valvovan virkaeläinlääkärin viransijaiseksi. Tässä yhteydessä Ruokavirasto merkitsisi opiskelijan rajatun sijaisoikeuden eläinlääkärirekisteriin lain 32 §:n mukaisesti ja antaisi tälle eläinlääkärin tunnusnumeron, ellei opiskelijalla vielä sellaista olisi 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun oikeuden perusteella.

Yksittäisille sijaisuuksille ei ehdoteta säädettäväksi enimmäiskestoja, vaan tilapäisyyttä koskevan vaatimuksen täyttyminen jäisi työhönottovaiheessa arvioitavaksi. Pykälän 3 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijan oikeus ottaa vastaan sijaisuuksia päättyisi neljän vuoden kuluttua oikeuden

alkamisesta. Riippumatta siitä, missä tahdissa opiskelija opiskelee, takarajana olisi kuitenkin aina pykälän 1 momentissa tarkoitetun yleisen kolmevuotisen sijaisoikeuden päättymisen.

Ehdotettu 3 momentti olisi poikkeussäännös suhteessa pykälän 1 ja 2 momenttiin. Teurastamossa virkaeläinlääkärin sijaisena toimiminen olisi koulutusvaatimusten täyttymisen jälkeen mahdollista, vaikka henkilöllä ei vielä olisi pykälän 1 momentin mukaista yleistä sijaisoikeutta. Toisaalta 1 momentin mukaisen oikeuden saavuttaneetkaan eivät voisi työskennellä virkaeläinlääkärin sijaisina teurastamoissa, joissa ei ole jatkuvasti läsnä laillistettua eläinlääkärinä.

Virkaeläinlääkärin sijaisena toimimaan oikeutettu opiskelija olisi muiden eläinlääkäriammattien harjoittajien tavoin laissa säädetyn valvonnan piirissä. Eläinlääkäriammattien harjoittamisoikeuteen kuuluu mainitun lain 10 §:n mukaan lääkkeenmääräämisoikeus sekä eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 4 luvun säännösten mukaan oikeus hankkia lääkkeitä apteekista tai lääketukkukaupasta sekä luovuttaa lääkkeitä muun muassa eläimen omistajalle tai haltijalle. Oikeuksien käyttö voi kuitenkin tapahtua vain eläinlääkinnällistä tai eläinlääketieteellistä tarkoitusta varten eli siinä ammatillisessa roolissa, jossa henkilöllä on lain mukaan oikeus toimia. Teurastamon virkaeläinlääkärin työhön ei liity eläinten lääkitsemistä, joten lääkkeiden määräämiseen ja luovuttamiseen liittyvillä oikeuksilla ei olisi merkitystä teurastamovalvontaan oikeutettujen opiskelijoiden kannalta. Toiminnan luonne ei apteekkien tai yleisen tiedontarpeen näkökulmasta edellytä, että teurastamovalvontaan oikeutettujen opiskelijoiden tietoja julkaistaisiin lain 33 a §:ssä säädettyssä julkisessa tietopalvelussa. Asia on pykälän mukaan kuitenkin Ruokaviraston harkinnassa.

6. Lakia alemman asteinen sääntely

Ehdotettuihin säännöksiin ei sisälly uusia asetuksenantovaltuuksia. Muutettavaksi ehdotettuun pykälään sisältyvä valtuus antaa tarkempia säännöksiä pykälän 1 momentissa tarkoitetun väliaikaisen ammatinharjoittamisoikeuden saavuttamisen edellytyksenä olevista opintosuorituksista sisältyy jo voimassa olevaan pykälään eikä varsinaisesti liity nyt ehdotettuun muutokseen.

Elintarvikelain nojalla annettuihin virkaeläinlääkärin kelpoisuusvaatimuksia koskeviin asetustasoihin säännöksiin tehtäisiin ehdotetun muutoksen sekä delegoidun asetuksen (EU) .../... täytäntöönpanon edellyttämät muutokset.

7. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 14 päivänä joulukuuta 2019 eli valvonta-asetuksen sekä delegoidun asetuksen (EU) .../...soveltamisen alkaessa. Koska kyse ei ole delegoidun asetuksen velvoitteen täytäntöönpanosta vaan asetuksen mahdollistamasta kansallisesta poikkeuksesta, ei mainittu voimaantuloaikataulu ole ainoa mahdollinen, mutta kuitenkin tarkoituksenmukainen ottaen huomioon tarve saattaa tämän esityksen kohdassa 6 mainitut delegoidun säädöksen täytäntöönpanon edellyttämät muut kelpoisuusvaatimuksia koskevat säännökset voimaan mainittuna ajankohtana.

Lakiehdotus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä tavallisessa säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

**Laki
eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 301/2006, seuraavasti:

7 §

Eläinlääketieteen opiskelijan väliaikainen eläinlääkäriammattin harjoittaminen

Henkilö, joka on suorittanut Suomessa eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon ja tarvittavat opinto-suoritukset eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnosta, saa ennen eläinlääkäriksi laillistamista harjoittaa väliaikaisesti, enintään kolme vuotta, eläinlääkäriammattia laillistetun tai 8 §:ssä tarkoitetun eläinlääkärin sijaisena. Kolmen vuoden määräaika lasketaan edellä tarkoitetun oikeuden saavuttamisesta. Ruokavirasto voi erityisistä syistä pidentää kyseistä aikaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset oikeuden saavuttamisen edellytyksenä olevista opintosuorituksista.

Ruokavirasto voi erityisesti perustellusta syystä myöntää oikeuden harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkäriammattia sellaiselle toisessa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa eläinlääkäriksi opiskelevalla henkilöllä, joka on suorittanut eläinlääketieteen kandidaatin tutkintoa ja 1 momentissa tarkoitettuja opintosuorituksia vastaavat opinnot.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, teurastamoa valvovan virkaeläinlääkärin sijaisena saa toimia tilapäisesti eläinlääketieteen opiskelija, joka suorittaa Suomessa eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa ja täyttää lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamisesta sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti annetun komission delegoidun asetuksen (EU) .../... 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetut koulutusvaatimukset. Oikeus toimia sijaisena tilapäisesti alkaa siitä, kun Ruokavirasto on todennut koulutusvaatimusten täyttyvän, ja päättyy neljän vuoden kuluttua oikeuden alkamisesta tai viimeistään 1 momentissa tarkoitetun oikeuden päättyessä. Opiskelija saa toimia vain sellaisessa teurastamossa, jossa on samaan aikaan jatkuvasti läsnä laillistettu eläinlääkäri.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki
eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 7 §, sellaisena kuin se on
laissa 301/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

*Eläinlääketieteen opiskelijan väliaikainen
eläinlääkäriammattin harjoittaminen*

Henkilö, joka on suorittanut Suomessa eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon ja tarvittavat opintosuoritukset eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnosta, saa ennen eläinlääkäriksi laillistamista harjoittaa väliaikaisesti, enintään kolme vuotta, eläinlääkäriammattia laillistetun tai 8 §:ssä tarkoitetun eläinlääkäriin sijaisena. Kolmen vuoden määräaika lasetaan edellä tarkoitetun oikeuden saavuttamisesta. Ruokavirasto voi erityisistä syistä pidentää kyseistä aikaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset oikeuden saavuttamisen edellytyksenä olevista opintosuorituksista.

Ruokavirasto voi erityisesti perustellusta syystä myöntää oikeuden harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkäriammattia sellaiselle toisessa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa eläinlääkäriksi opiskelevalle henkilölle, joka on suorittanut eläinlääketieteen kandidaatin tutkintoa ja 1 momentissa tarkoitettuja opintosuorituksia vastaavat opinnot.

7 §

*Eläinlääketieteen opiskelijan väliaikainen
eläinlääkäriammattin harjoittaminen*

Henkilö, joka on suorittanut Suomessa eläinlääketieteen kandidaatin tutkinnon ja tarvittavat opintosuoritukset eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnosta, saa ennen eläinlääkäriksi laillistamista harjoittaa väliaikaisesti, enintään kolme vuotta, eläinlääkäriammattia laillistetun tai 8 §:ssä tarkoitetun eläinlääkäriin sijaisena. Kolmen vuoden määräaika lasetaan edellä tarkoitetun oikeuden saavuttamisesta. Ruokavirasto voi erityisistä syistä pidentää kyseistä aikaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset oikeuden saavuttamisen edellytyksenä olevista opintosuorituksista.

Ruokavirasto voi erityisesti perustellusta syystä myöntää oikeuden harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkäriammattia sellaiselle toisessa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa eläinlääkäriksi opiskelevalle henkilölle, joka on suorittanut eläinlääketieteen kandidaatin tutkintoa ja 1 momentissa tarkoitettuja opintosuorituksia vastaavat opinnot.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, teurastamoa valvovan virkaeläinlääkäriin sijaisena saa toimia tilapäisesti eläinlääketieteen opiskelija, joka suorittaa Suomessa eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa ja täyttää lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamisesta sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti annetun komission delegoidun asetuksen (EU) .../... 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetut koulutusvaatimukset. Oikeus toimia sijaisena tilapäisesti alkaa siitä, kun Ruokavirasto on todennut koulutusvaatimusten täyttyvän ja päättyy neljän vuoden kuluttua oikeuden alkamisesta tai viimeistään 1 momentissa tarkoitetun oikeuden päättyessä. Opiskelija saa toimia

vain sellaisessa teurastamossa, jossa on samaan aikaan jatkuvasti läsnä laillistettu eläinlääkäri.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valtioneuvoston asetus

elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
kumotaan elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (420/2011) 6 § sekä
muutetaan 5 §, 7 §:n 2 momentti sekä 8–8 b §, sellaisina kuin niistä ovat 8 a ja 8 b § asetuksessa 335/2016,
seuraavasti:

5 §

Elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittely

Elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittely sisältää sitä koskevien tietojen kirjaamisen Ruokaviraston ylläpitämään valvontakohdetietokantaan sekä elintarvikehuoneiston alustavan riskinarvioinnin, joka tehdään elintarvikelain 47 §:n mukaisen valtakunnallisen elintarvikevalvontaohjelman mukaisesti.

7 §

Hyväksymistä koskeva päätös

Päätökseen on liitettävä hallintolain (434/2003) 46 ja 47 §:n mukaisesti joko ohje oikaisuvaatimuksen tekemiseksi tai valitusosoitus. Ruokavirasto antaa hyväksymisen ja ehdollisen hyväksymisen yhteydessä laitokselle hyväksymisnumeron. Toimijan on säilytettävä hakemusasiakirjat ja hyväksymispäätös laitoksessa, jossa niiden on oltava laitosta valvovan viranomaisen saatavilla.

8 §

Leikkaamon ja kananmunanpakkaamon valvontaa koskevat kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimuksena leikkaamon valvontaa suorittavalla viranhaltijalla on soveltuva korkeakoulututkinto sekä lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamisesta sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti annetun komission delegoidun asetuksen (EU) .../... 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ammattipätevyys.

Kananmunanpakkaamon valvonnasta vastaa kunnan virkaeläinlääkäri.

8 a §

Teurastustoimintaa tai maitotiloja valvovan virkaeläinlääkärin ammattipätevyyttä koskevat kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimuksena teurastamon, poroteurastamon tai riistan käsittelylaitoksen valvontaa ja lihantarkastusta taikka maitotilojen valvontaa suorittavalla virkaeläinlääkärillä on oikeus toimia laillistettuna eläinlääkärinä.

Kelpoisuusvaatimuksena on 1 momentissa säädetyn lisäksi 8 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu ammattipätevyys, jonka Ruokavirasto arvioi mainitun

asetuksen liitteessä II olevassa I luvussa säädetyllä tavalla. Sen, joka on suorittanut eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon, katsotaan kuitenkin hankkineen mainitun ammattipätevyyden osana opintojaan.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske virkaeläinlääkäriä, jonka tehtäviin kuuluu vain ajoittain valvoa pienten yritysten harjoittamaa toimintaa tai maitotiloja taikka suorittaa teurastamon ulkopuolella *ante mortem* - tarkastuksia.

Tässä pykälässä säädetyt kelpoisuusvaatimukset koskevat myös viransijaisia. Eläinlääketieteen opiskelijan oikeudesta toimia teurastamoa valvovan ja lihantarkastusta suorittavan virkaeläinlääkäriä sijaisena säädetään kuitenkin eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 7 §:n 3 momentissa.

8 b §

Teurastustoimintaa valvovan valtion virkaeläinlääkäriä koskevat kelpoisuusvaatimukset

Kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena teurastamon, poroteurastamon tai riistan käsittelylaitoksen valvontaa ja lihantarkastusta suorittavalla valtion palveluksessa olevalla virkaeläinlääkärillä on kaksikielisessä viranomaisessa suomen tai ruotsin kielen ja yksikielisessä viranomaisessa viranomaisen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito. Virkasuhteeseen, jonka tehtäviin kuuluu laitoksessa suoritettavan valvonnan ja lihantarkastuksen johtaminen, kelpoisuusvaatimuksena on kuitenkin julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 1 momentissa säädetty kielitaito.

Kunnallisten viranomaisten henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta säädetään 1 momentissa mainitussa laissa.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Se, joka hoitaa 8 a §:n 1 momentissa mainittuja tehtäviä ennen tämän asetuksen voimaantuloa syntyneessä virkasuhteessa, saa tämän asetuksen estämättä jatkaa tehtävien hoitamista kyseisessä virkasuhteessa.

Helsingissä päivänä kuuta 20

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ELINTARVIKEVALVONNASTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

YLEISPERUSTELUT

Nykytila

Elintarviketuotantoa valvovien virkaeläinlääkäreiden säädetyt kelpoisuusvaatimukset

Elintarvikelain (23/2006) mukaan kunnan on lähtökohtaisesti suoritettava elintarvikevalvonta alueellaan. Lain 43 §:n mukaan Ruokavirasto kuitenkin tarkastaa lihan teurastamossa ja riistan käsittelylaitoksessa ja aluehallintovirasto poroteurastamossa. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 15 §:n mukaan kunta voi hoitaa valtion tehtäväksi elintarvikelaissa tai sen nojalla säädetyin lihan tarkastuksen ja siihen liittyvän valvonnan, jos kunta on tehnyt siitä Ruokaviraston kanssa sopimuksen.

Elintarvikelain 35 §:n mukaan elintarvikevalvonnan tehtäviä hoitavalla viranhaltijalla on oltava tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetty pätevyys. Pykälän mukaan tarkempia säännöksiä elintarvikevalvonnan tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista ja täydennyskoulutuksesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (420/2011) 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä maidontuotantotilojen valvonta siten, että niitä valvoo kuntaan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri ja kananmunanpakkaamojen valvonta siten, että niiden valvonnasta vastaa kuntaan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri.

Mainitun asetuksen 8 a §:n mukaan kelpoisuusvaatimuksena virkasuhteeseen, johon kuuluu valvoa teurastamoja, poroteurastamoja, riistan käsittelylaitoksia ja leikkaamoja ja suorittaa lihan tarkastusta, on oikeus toimia laillistettuna eläinlääkärinä. Kelpoisuusvaatimuksena on lisäksi ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämisestä koskevista erityissäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 liitteessä I olevan III jakson IV luvun A osassa tarkoitettu ammattipätevyys, jonka Ruokavirasto arvioi mainitussa asetuksessa säädetyllä tavalla. EU-asetuksen liitteessä on luettelo aihealueista, joiden tuntemus eläinlääkärin on osoitettava suorittamalla toimivaltaisen viranomaisen järjestämä koe, sekä vaatimus vähintään 200 tuntia kestävästä käytännön harjoittelun suorittamisesta ennen itsenäisen toiminnan aloittamista.

EU-asetuksen liitteessä säädetään kuitenkin mahdollisuudesta olla vaatimatta koetta, jos kaikki tarvittava tieto on hankittu osana ylempää korkeakoulututkintoa tai tutkintoon johtaneiden jatko-opintojen kautta. Elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 8 a §:ssä säädetään tästä johtuen, että sen joka on suorittanut eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon, katsotaan hankkineen ammattipätevyyden osana opintojaan. Näin ollen EU-asetuksen mukaisilla erityisillä pätevyysvaatimuksilla on Suomessa merkitystä lähinnä otettaessa virkaan tai virkasuhteeseen ulkomailla eläinlääkäriksi opiskelleita henkilöitä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 liitteessä I olevan III jakson IV luvun A osan 7 kohtaan sisältyy myös säännös, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat vahvistaa erityisiä poikkeussääntöjä osa-aikaisesti työskenteleville virkaeläinlääkäreille, jotka vastaavat pienten yritysten tarkastamisesta. Elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 8 a §:n 2 momentissa säädetään tämän mukaisesti, että EU-asetuksen mukaista erityistä pätevyyttä ei edellytetä virkasuhteessa, jossa suoritettava lihantuotannon valvonta koskee ainoastaan pienten yritysten harjoittamaa poroteurastamatoimintaa ja jossa kyseistä valvontaa suoritetaan vain aika ajoin.

Elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 8 b §:ssä säädetään lihan tarkastustehtävissä toimivien valtion virkaeläinlääkäreiden kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista. Säännökset on annettu julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003, *kielitaitolaki*) 6 §:n 3 momentin nojalla. Kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena valtion virkasuhteeseen on kaksikielisessä viranomaisessa suomen tai ruotsin kielen ja yksikielisessä viranomaisessa viranomaisen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito. Virkasuhteeseen, jonka tehtäviin kuuluu laitoksessa suoritettavan valvonnan ja lihan tarkastuksen johtaminen, kelpoisuusvaatimuksena on kuitenkin kielitaitolain 6 §:n 1 momentissa säädetty kielitaito. Kielitaitovaatimukset lisättiin asetukseen vuonna 2016, ja niiden tarkoituksena oli mahdollistaa poikkeaminen kielitaitolain mukaisesta toisen kotimaisen kielen taitoa koskevasta vaatimuksesta siltä osin kuin se on mahdollista työtehtäviä jakamalla eli niissä teurastamoissa, joissa työskentelee useampi virkaeläinlääkäri. Muutoksella pyrittiin vähentämään teurastamoissa toistuneita pätevien tarkastuseläinlääkäreiden rekrytointiin liittyneitä vaikeuksia.

Kelpoisuusvaatimuksiin liittyvä uusi EU-lainsäädäntö

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 854/2004 on korvattu uudella virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/625 (*valvonta-asetus*). Asetuksella yhtenäistetään maatalous- ja elintarvikeketjun valvontaa ja yksinkertaistetaan sitä koskevaa lainsäädäntökehystä. Asetusta aletaan pääosin soveltaa 14 päivästä joulukuuta 2019.

Valvonta-asetuksen 3 artiklan 32 kohdan mukaan virkaeläinlääkärillä tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen joko henkilöstön jäseneksi tai muutoin nimittämää eläinlääkäriä, jolla on asianmukainen pätevyys virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien suorittamiseksi. Asetuksen 18 artiklassa ja sen nojalla säädetään virkaeläinlääkärin tehtävistä ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden tuotannon valvonnan osalta. Virkaeläinlääkäriä edellytetään lihantuotannon sekä maidontuotannon valvonnassa. Artiklan mukaan komissiolla on toimivalta antaa delegoituja säädöksiä virkaeläinlääkäriä koskevista erityisistä vähimmäiskoulutusvaatimuksista.

Valvonta-asetuksen nojalla on annettu lihantuotantoa koskevan virallisen valvonnan suorittamisesta sekä elävien simpukoiden tuotanto- ja uudelleensijoitusalueita koskevista erityissäännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti annettu komission delegoitu asetus (EU) .../... [Bryssel 8.2.2019; C(2019) 10 final, vielä julkaisematon]. Sen 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan valvonta-asetuksen 18 artiklassa tarkoitettuja virallisen valvonnan tehtäviä suorittavan virkaeläinlääkärin tulee täyttää delegoidun asetuksen liitteessä II olevassa I luvussa säädetyt vähimmäisvaatimukset. Nämä vaatimukset vastaavat pääosin aiempia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 liitteen vaatimuksia, mutta uutta on se, että aiemmin vain teurastamotoiminnan valvojia koskeneet vaatimukset koskevat myös maitotiloja valvovia virkaeläinlääkäreitä.

Delegoidun asetuksen 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää kansallisia erityissäännöksiä sellaisia virkaeläinlääkäreitä varten, jotka työskentelevät osa-aikaisesti ja ainoastaan suorittavat alkutuotannon virallista valvontaa, erityisesti maitotilojen tarkastuksia tai *ante mortem* -tarkastuksia teurastamojen ulkopuolella. Lisäksi mainitussa alakohdassa mahdollistetaan nykyiseen tapaan kansalliset poikkeussäännökset osa-aikaisesti työskenteleviä virkaeläinlääkäreitä varten, jotka ovat vastuussa pienten yri-
tysten tarkastamisesta.

Lisäksi delegoidun asetuksen 13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohta mahdollistaa aiemmasta poiketen kansalliset säännökset eläinlääketieteen opiskelijoiden toimimisesta tilapäisesti virkaeläinlääkäriin tehtävissä. [Kyseiset kansalliset säännökset on lailla .../... lisätty eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 7 §:n 3 momenttiin. Laki tulee voimaan päivänä kuuta .]

Leikkaamojen valvojan ei unionin säännösten mukaan tarvitse olla virkaeläinlääkäri, vaan valvontaa voi suorittaa toimivaltaisen viranomaisen nimeämä henkilöstö, joka täyttää delegoidun asetuksen 13 artiklan 4 kohdan mukaiset pätevyysvaatimukset. Nämä vaatimukset puolestaan viittaavat asetuksen liitteessä II olevassa III luvussa esitettyihin vähimmäisvaatimuksiin. Leikkaamon valvojan on tullut saada virkaeläinlääkäriin valvonnassa 500 tuntia opetusta liitteessä luetelluista aihealueista. Opetuksesta vähintään 400 tuntia on oltava käytännön opetusta. Osaaminen testataan toimivaltaisen viranomaisen järjestämällä kokeella.

Nykytilan arviointi

Elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen säännökset on tarpeen päivittää vastaamaan valvonta-asetusta ja sen nojalla annettua delegoitua asetusta (EU) .../...

Teurastamojen, poroteurastamojen ja riistan käsittelylaitosten valvontaa ja lihantarkastusta suorittavien virkaeläinlääkäreiden kelpoisuutta koskevat asetuksen 8 a §:n säännökset vastaavat sisältönsä puolesta uusia EU-säännöksiä. Näiden säännösten osalta riittäisi siten lähtökohtaisesti teknisluonteinen muutos, jolla viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 854/2004 kohdennetaan delegoidun asetuksen (EU) .../... säännöksiin. Asetukseen on mahdollista myös lisätä muitakin pieniä laitoksia kuin poroteurastamoja valvovien sekä teurastamon ulkopuolella *ante mortem* -tarkastuksia suorittavien virkaeläinlääkäreiden pätevyyttä koskeva poikkeus.

Maitotilan valvojan kelpoisuutta koskevia säännöksiä on delegoidun asetuksen (EU) .../... vuoksi tarpeen muuttaa. Voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen 8 §:n mukaan riittää, että valvoja on eläinlääkäri, kun taas delegoidun asetuksen 13 artiklan mukaan valvojan tulee lähtökohtaisesti täyttää samat erityiset pätevyysvaatimukset kuin lihantuotantoa valvovien virkaeläinlääkäreiden. Delegoitu säännös mahdollistaa maidontuotannon valvontaa koskevat kansalliset poikkeussäännöt, mutta ne tulee rajata koskemaan valvojia, jotka suorittavat maitotilojen valvontaa osa-aikaisesti.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt teurastustoimintaa valvovien virkaeläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimukset koskevat paitsi vakituisia virkoja myös määräaikaisia virkasuhteita. Asetuksessa olisi kuitenkin tarpeen ottaa huomioon, että eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa mahdollistetaan delegoidun asetuksen (EU) .../... sallimalla tavalla [1 päivästä tammikuuta 2020] alkaen eläinlääketieteen opiskelijan toimiminen tietyin ehdoin teurastamoja valvovan virkaeläinlääkäriin sijaisena.

Elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:ssä edellytetään, että leikkaamoja valvoo ja kanamunanpakkaamojen valvonnasta vastaa eläinlääkäri. Vaatimus ei ole EU-säädösten edellyttämä, mutta kanamunanpakkaamoja koskevan kansallisen vaatimuksen säilyttämistä puoltavat Suomelle myönnetty salmonellaerityistakuut sekä tarve varmistaa niiden säilyminen tehokkaan salmonellavalvonnan avulla. Erityistakuut antavat Suomelle oikeuden vaatia salmonellatutkimuksia tuonnin yhteydessä.

Asetuksessa on säännöksiä, joissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston toimivallasta, vaikka virasto on Maaseutuviraston kanssa yhdistynyt Ruokavirastoksi vuoden 2019 alusta lukien. Lisäksi asetuksessa on joitakin viittauksia valvonta-asetuksella kumottuun rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 882/2004. Toimivaltasäännökset sekä mainitut viittaukset olisi tarpeen päivittää.

Ehdotettu muutos

Elintarvikevalvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen säännökset elintarviketuotantoa valvovien virkaeläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimuksista muutettaisiin vastaamaan valvonta-asetusta ja delegoitua asetusta (EU) .../... Teurastamoja ja riistan käsittelylaitoksia sekä poroteurastamoja valvovien virkaeläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimukset säilyisivät sisällöllisesti entisellään, mutta pienten poroteurastamoyritysten valvojia koskeva poikkeus ulotettaisiin koskemaan myös muiden pienten yritysten ajoittaista valvontaa suorittavia virkaeläinlääkäreitä. Lisäksi asetuksessa otettaisiin huomioon [eläinlääkärimääränsä harjoittamisesta annetun lain 7 §:n 3 momentista seuraava] mahdollisuus käyttää teurastamoissa viransijaisina tietyin edellytyksin myös eläinlääketieteen opiskelijoita.

Maitotiloja valvovan virkaeläinlääkäriin kelpoisuusvaatimukset sen sijaan muuttuisivat. Virkaeläinlääkäriin tulisi lähtökohtaisesti olla paitsi laillistettu eläinlääkäri myös täyttää delegoidun asetuksen (EU) .../... liitteessä II olevassa I luvussa säädetyt erityiset kelpoisuusvaatimukset. Kuitenkin eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon suorittaneiden katsotaan täyttäneen mainitut vaatimukset osana opintojaan. Lisäksi asetukseen ehdotetaan otettavaksi kansallinen poikkeussäännös, jonka mukaan mainitut erityiset kelpoisuusvaatimukset eivät koskisi sellaista virkaeläinlääkäriä, jonka tehtäviin kuuluu valvoa maitotiloja vain ajoittain, vaan näiden virkaeläinlääkäreiden kelpoisuusvaatimuksena olisi oikeus toimia laillistettuna eläinlääkärimääränsä harjoittamisesta annetun lain 7 §:n 3 momentista seuraava mahdollisuus käyttää teurastamoissa viransijaisina tietyin edellytyksin myös eläinlääketieteen opiskelijoita, sillä opiskelijoita koskeva delegoidun asetuksen mukainen poikkeus koskee ainoastaan teurastamojen valvontaa.

Leikkaamon valvojan ei EU-säädösten mukaan tarvitse olla virkaeläinlääkäri, minkä vuoksi valvojaa koskevaa kelpoisuusvaatimusta väljennettäisiin. Ehdotuksen mukaan valvojalla tulisi olla soveltuva korkeakoulututkinto sekä delegoidun asetuksen (EU) .../... 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys. Virkaeläinlääkärit voisivat luonnollisesti edelleen toimia valvojina, sillä he täyttävät mainitut pätevyysvaatimukset. Ehdotettu muutos koskisi käytännössä kunnan valvomia muita kuin teurastamon, poroteurastamon tai riistan käsittelylaitoksen yhteydessä toimivia leikkaamoja, sillä teurastamoissa, poroteurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa valvontaa suorittavat virkaeläinlääkärit ja viralliset avustajat.

Elintarvikevalvonnasta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotetaan lisäksi tehtäväksi pitkälti tekniluonteiset muutokset, jotka johtuvat Ruokaviraston perustamisesta vuoden 2019 alusta lukien sekä virallista valvontaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 kumoamisesta valvonta-asetuksella.

Teurastustoimintaa valvovien virkaeläinlääkäreiden nykyiset kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset ehdotetaan säilytettäväksi, mutta niihin ehdotetaan tehtäväksi edellä mainituista muutoksista johtuvat tarvittavat teknisluonteiset muutokset.

Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia valtiontalouteen. Valtion viranomaistehtäviin liittyvät kustannukset katetaan hallinnonalan kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötöyvuosimäärien puitteissa. Teurastamojen valvonnasta peritään valtiolle maksuja yrityksiltä.

Ehdotuksella ei ole myöskään arvioida olevan vaikutuksia kuntatalouteen. Leikkaamojen valvontaan liittyvät kelpoisuusvaatimukset väljentyisivät, mutta jos valvonnassa käytettäisiin virkaeläinlääkäreiden ohella muita viranhaltijoita, valvojalta tulisi vaatia korkeakoulututkintoa sekä delegoidun asetuksen mukaisen pätevyyden osoittamista.

Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. [Asetusehdotuksesta on pyydetty lausuntoa seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, Ruokavirasto, aluehallintovirastot, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Suomen Kuntaliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksprodecenternas Centralförbund SLC rf., Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry, Maitohygienialiitto ry, Paliskuntain yhdistys sekä Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta.]

Lausunnoissa...

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 14.12.2019.

Asetukseen ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännös, jonka mukaan asetuksella ei ole vaikutusta ennen sen voimaantuloa syntyneisiin virkasuhteisiin. Delegoidun asetuksen (EU) .../... 13 artiklan 2 kohdan mukaan virkaeläinlääkäreillä, jotka toimivaltainen viranomais on nimittänyt ennen asetuksen soveltamispäivää, on oltava riittävä tietämys asetuksen liitteessä II olevan I luvun mukaisista aihealueista, ja tarvittaessa toimivaltaisen viranomaisen tulisi varmistaa, että kyseinen tietämys hankitaan jatkuvan koulutuksen avulla.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

5 §. Elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittely. Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos, jolla Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

6 §. Ehdollinen hyväksyminen. Pykälään sisältyy ainoastaan viittaussäännös, jonka mukaan elintarvikehuoneiston, jolta vaaditaan elintarvikelain 13 §:ssä tarkoitettua laitoshyväksymistä, ehdollisesta hyväksymisestä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 31 artiklan 2 kohdan d kohdassa. Koska mainittu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus on kumottu valvonta-asetuksella, pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

7 §. *Hyväksymistä koskeva päätös.* Pykälään tehtäisiin teknisluonteinen muutos, jolla Elin-
tarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

8 §. *Leikkaamon ja kananmunanpakkaamon valvontaa koskevat kelpoisuusvaatimukset.* Py-
kälä ja sen otsikko ehdotetaan muutettaviksi siten, että ne koskisivat ainoastaan leikkaamo-
jen ja kananmunanpakkaamojen valvontaa. Maidontuotannon sekä teurastamojen, poro-
teurastamojen ja riistan käsittelylaitosten valvontaa koskevat kelpoisuusvaatimukset sisältyi-
sivät ehdotettuun 8 a §:ään.

Leikkaamojen valvojan kelpoisuusvaatimuksia muutettaisiin siten, että vaatimuksena ei enää
olisi eläinlääkärin pätevyys, vaan soveltuva korkeakoulututkinto sekä delegoidun asetuksen
(EU) .../... 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ammattipätevyys.

Kananmunanpakkaamon valvontavastuu tulisi olla kunnan virkaeläinlääkärillä kuten nykyi-
sinkin.

8 a §. *Teurastustoimintaa tai maitotiloja valvovan virkaeläinlääkärin ammattipätevyyttä
koskevat kelpoisuusvaatimukset.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin, sillä pykälä koskisi jatkossa
myös maitotiloja valvovien virkaeläinlääkäreiden kelpoisuutta.

Pykälän 1 momentin vaatimus eli oikeus toimia laillistettuna eläinlääkärinä vastaisi nykyistä
1 momenttia, mutta 8 §:n muuttamisesta johtuen virkatehtävät, joihin kelpoisuusvaatimus
liittyy, määriteltäisiin suoraan momentissa eikä enää viittaussäännöksen kautta. Kelpoisuus-
vaatimusten piiriin lisättäisiin maitotiloja valvovat virkaeläinlääkärit, mutta kelpoisuusvaa-
timukset eivät enää koskisi leikkaamojen valvontaa.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY)
N:o 854/2004 säädettyyn ammattipätevyyteen muutettaisiin kohdistumaan delegoidun ase-
tuksen (EU) .../... 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun ammattipä-
tevyyteen. Momentissa säädettäisiin kuten nykyisinkin, että eläinlääketieteen lisensiaatin
tutkinnon suorittaneiden katsotaan hankkineen mainitun ammattipätevyyden osana opinto-
jaan. Muilta osin pätevyyden arvioisi Ruokavirasto. Arviointiin sovellettavien säännösten
osalta momentissa viitattaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o
854/2004 säännösten sijaan delegoidun asetuksen (EU) .../... liitteessä II olevan I luvun
säännöksiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 2 momentissa tarkoitettua erityistä pätevyyttä ei
edellytetä virkaeläinlääkäriltä, jonka tehtäviin kuuluu vain ajoittain valvoa pienten yritysten
harjoittamaa toimintaa tai maitotiloja taikka suorittaa teurastamon ulkopuolella *ante mortem*
-tarkastuksia. Voimassa olevan momentin mukainen poikkeus koskee ainoastaan pienten po-
roteurastamoyritysten valvojia.

Pykälän 4 momentin mukaan pykälässä säädetyt kelpoisuusvaatimukset koskisivat myös vi-
ransijaisia. Tämä vaatimus sisältyy teurastamoja valvovien virkaeläinlääkäreiden osalta voi-
massa olevan pykälän 1 momenttiin, jonka mukaan kelpoisuusvaatimukset koskevat virka-
suhteita, eivät pelkästään virkoja. Koska eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain
(29/2000) 7 §:ään on kuitenkin lisätty säännökset, jotka koskevat eläinlääketieteen opiskeli-
joiden oikeutta toimia tilapäisesti teurastamossa virkaeläinlääkärin tehtävissä, nämä sään-
nökset otettaisiin huomioon ehdotetussa momentissa viittaussäännöksen avulla.

8 b §. *Teurastustoimintaa valvovan virkaeläinlääkärin kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaati-
mukset.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin siten, ettei siinä enää mainittaisi tarkastuseläinlääkä-
reitä, vaan otsikossa viitattaisiin yleisemmin teurastustoimintaa valvoviin virkaeläinlääkärei-

hin. Pykälän 1 momenttia, jossa yksilöidään 8 §:ään kohdistuvan viittaussäännöksen avulla ne virkatehtävät, joihin momentissa säädetty kelpoisuusvaatimus kytkeytyy, muutettaisiin 8 §:n muuttamisesta johtuen. Kelpoisuusvaatimus koskisi nykyiseen tapaan teurastamon, poroteurastamon tai riistan käsittelylaitoksen valvontaa ja lihan tarkastusta suorittavia valtion palveluksessa olevia virkaeläinlääkäreitä.

Pykälän 2 momentissa oleva informatiivinen viittaussäännös kunnallisten viranomaisten henkilöstöltä vaadittavaa kielitaitoa koskevaan lainsäädäntöön säilyisi ennallaan.